

Broddbehandling i höstvet

Peder Wærn, Jordbruksverkets Växtskyddscentral i Uppsala

Det var starka angrepp av snömögel i ett försök i Uppland 2006 och effekten av broddbehandling var god. Topsisin 0,3 l/ha och Sportak i dosen 1,0 och 0,75 l/ha hade likvärdig effekt, men effekten blev sämre för Sportak i dosen 0,5 l/ha. Även Stereo 1,0 l/ha hävdade sig bra. Det fanns inga säkra skillnader för Sportak och Topsisin mellan de två behandlingstidpunkterna 18/11 och 14/12. En tendens fanns att effekten av axgångsbehandling mot vetets bladfläcksjuka gav lägre merskörd i de fall broddbehandling gjorts jämfört med då ingen broddbehandling utförts, vilket även var fallet i försöken 2005 men inte 2004.

Lokalt starka angrepp av snömögel 2006

Vintern 2006 var ovanligt snörik i hela landet och i östra Mellansverige fanns ett sammanhängande snötäcke i drygt tre månader, från slutet av december till början av april.

Skadorna av utvintringssvampar blev inte så omfattande som befarats. Vissa uttunnningar av bestånden på grund av snömögel förekom framförallt i frodiga grödor och i lägen där snön fanns kvar extra länge. Det fanns dock fält som blev så allvarligt angripna att de fick köras upp och sås med någon vårgröda. Det gäller framförallt fält med mycket halmrester från förfrukten i kombination med spillsäd, vilket kunde vara fallet vid reducerad bearbetning efter stråså. Framför allt i de norra delarna av Sveas område förekom sådana fält.

Försök med broddbehandling norr om Mälaren

Två försök utfördes i höstvet i Sveas område med syfte att jämföra verkan av olika doser av Sportak på utvintringssvampar, stråknäckare och angrepp av bladfläcksvampar. Jämförelse gjordes också med Topsisin och Stereo i en dos av vardera preparat. I försöken gjordes också en axgångsbehandling med Comet 0,5 l/ha mot svamp i två block. Försöken placerades på fält med mycket halmrester från förfrukten, som i försöket på Uggelsta i Uppsala län var vårvet och på Brunby i Västmanlands län höstvet. Det var tredje året i följd som broddbehandlingsförsök fanns i Mellansverige. 2004 låg två försök i ÖSF-området och två i Sveas område. I följd, 2005, fanns två försök i Sveas område. Försöksupplägget har varierat något mellan åren, men alla försök har legat i fält med mycket halmrester efter vete och Sportak i dosen 1 l/ha och Topsisin 0,3 kg/ha har funnits med i alla försök.

Stora skador av snömögel i ett av försöken

I försöket på Uggelsta, ca två mil norr om Uppsala, fanns starka angrepp av snömögel. Angrepp fanns på alla plantor i obehandlat led i april då snön smält bort. Många plantor överlevde dock och skörden i obehandlat blev avsevärt mycket bättre än vad man trodde under tidig vår. Broddbehandlingen hade god verkan och mersköörden blev som bäst ca 1 700 – 1 800 kg/ha. Någon säker skillnad fanns inte mellan Topsisin och Sportak i doserna 1,0 och 0,75 l/ha. Dosen 0,5 l/ha Sportak gav lägre merskörd än de högre doserna

och var också sämre än Stereo och Topsin. Beståndet var också glesare vid den lägre Sportakdosen jämfört med övriga behandlade led.

Behandling vid olika tidpunkter under hösten gav likvärdigt skörderesultat. Båda tidpunkterna var sena p g a den milda hösten. Sambandet mellan beståndstäthet och merskörd för bekämpning varierar och var svagt bl a mellan doserna 1,0 och 0,75 l/ha Sportak. De sena behandlingarna resulterade i sämre bestånd jämfört med behandling en månad tidigare, medan effekten på skörd varit likvärdig.

Även i försöket på Brunby i Västmanland där ingen snömögel konstaterades, var beståndet på våren något sämre vid det senare behandlingstillfället. Merskorde för bekämpning var liten för flertalet behandlingar. Den förhållandevis stora merskorde för Sportak i dosen 0,75 l/ha och för den sena behandlingen med Sportak 1,0 l/ha är svår-

förklarad men då resultaten är osäkra finns ingen anledning för spekulation.

Svagare angrepp av bladfläcksjuka i obehandlat led

I försöket på Uggelsta var angreppet av bladfläcksjuka svagast i obehandlat led vilket kan tyckas förvånande. Den sannolika förklaringen är dock att beståndet här var så glegt att det var ogynnsamma betingelser för bladfläcksjukan. Även om skillnaderna inte är stora så har behandling med Sportak oavsett dos och tidpunkt haft bättre effekt på bladfläcksjukan än Topsin. Detta överensstämmer med tidigare års erfarenheter. Stereo var också något bättre än Topsin.

Svaga angrepp av stråknäckare

Angreppen av stråknäckare var svaga i båda försöken och det går inte att dra några slutsatser utifrån resultaten.

Tabell 12. Broddbehandling utan axgångsbehandling. Ett försök på Uggelsta, Storvreta, Svea, 2006. L 11-1045

Behandling	Dos kg, l/ha	Tidpunkt	Kg/ha	Plant- reduktion %	Bladfl.bl 2 % angr bladyta	Bek. kostnad kr/ha*	Beställare
Obehandlat			5260	64	9		Svea
Sportak	1,0	18/11	+1590	18	15	360	BASF
Sportak	0,75	18/11	+1810	39	17	300	BASF
Sportak	0,5	18/11	+1090	57	17	240	BASF
Topsin	0,3	18/11	+1700	25	22	275	Svea/SJV
Stereo	1,0	18/11	+1490	26	15	320	M.-A.**
Sportak och Topsin	1,0 och 0,5	18/11 och 11/5	+1650	17	13	740	Svea/SJV
Sportak	1,0	14/12	+1710	34	15	360	Svea/SJV
Topsin	0,3	14/12	+1580	45	18	275	Svea/SJV
LSD			434				
Stråknäckarindex obeh. Tidpunkt				26/5			

* Sprutning 120 kr/ha, Sportak 240 kr/l, Stereo 200 kr/l och Topsin 520 kr/kg

** Makhteshim-Agan

Kan broddbehandling minska värdet av axgångsbehandling mot bladfläcksjuka?

Utan broddbehandling gav svampbehandlingen vid axgång på Uggelsta 640 kg/ha. Effekten av axgångsbehandling blev mindre i broddbehandlade led (tabell 13). Skillnaderna är inte statistiskt säkra, men tendensen är dock intressant. Samma skillnader fanns i

fjolårets broddbehandlingsförsök, medan resultaten från 2004 inte var lika entydiga. Möjligen kan det vara så att broddbehandling vissa år har så bra effekt på vetets bladfläcksjuka att verkan av en axgångsbekämpning blir mindre än om ingen broddbehandling gjorts. Tyvärr gjordes ej samma graderingar i försöket på Brunnby.

Tabell 13. Broddbehandling och axgångsbehandling med Comet 0,5 l/ha mot svamp. Ett försök på Uggelsta, Storvreta, Svea, 2006. L 11-1045

Broddbehandling	Dos kg, l/ha	Tidpunkt	Kg/ha	Axgångsbehandling Merskörd kg/ha	Rel.tal	Beställare
Obehandlat			5260	+640	112	Svea
Sportak	1,0	18/11	6850	+330	105	BASF
Sportak	0,75	18/11	7070	-125	98	BASF
Sportak	0,5	18/11	6350	+150	102	BASF
Topsin	0,3	18/11	6960	+140	102	Svea/SJV
Stereo	1,0	18/11	6750	+130	102	M.-A.*
Sportak och Topsin	1,0 och 0,5	18/11 och 11/5	6910	+330	105	Svea/SJV
Sportak	1,0	14/12	6970	+130	102	Svea/SJV
Topsin	0,3	14/12	6840	+430	106	Svea/SJV
LSD			434	ns		

* Makhteshim-Agan

Tabell 14. Broddbehandling utan axgångsbehandling. Ett försök på Brunnby, Västerås, Svea, 2006. L 11-1045

Behandling	Dos kg, l/ha	Tidpunkt	Kg/ha	Plantreduktion %	Bek kostnad kr/ha*	Beställare
Obehandlat			4050	16		Svea
Sportak	1,0	22/11	-10	13	360	BASF
Sportak	0,75	22/11	+501	10	300	BASF
Sportak	0,5	22/11	-20	19	240	BASF
Topsin	0,3	22/11	+160	6	275	Svea/SJV
Stereo	1,0	22/11	+190	11	320	M.-A.**
Sportak	1,0	15/12	+800	35	360	Svea/SJV
Topsin	0,3	15/12	+190	27	275	Svea/SJV
LSD			ns			
Tidpunkt				24/4		

* Sprutning 120 kr/ha, Sportak 240 kr/l, Stereo 200 kr/l och Topsin 520 kr/kg.

** Makhteshim-Agan